

KrasNA

Poslovni in organizacijski center KrasNa,
Andrejka Cerkvėnik s.p.
Kačiče-Pared 13
6215 Divača
/predlagatelj projekta

Datum: 20.3.2017

Občina Divača
Kolodvorska ulica 3a
6215 Divača
/predlagani partner

Vsebina tega dokumenta je avtorsko delo predlagatelja projekta in je brez pisnega soglasja predlagatelja ni dovoljeno kakorkoli širiti ali uporabiti!

**ZADEVA: ZAPROSILO ZA PROJEKTNO PARTNERSTVO PRI PROJEKTU
TRAJNO-INOATIVNO OŽIVLAJNJE KRAJINE NA PRAGU UNESCOVE SVETOVNE NARAVNE DEDIŠČINE
(Akronim projekta: Satureja Kras)**

Spoštovani svetniki,
v okviru projekta Trajno-inovativno oživljanje krajine na pragu Unescove svetovne naravne dediščine, ki ga prijavljam na razpis Las Krasa in Brkinov (rok je 31.3.2017), želimo s partnerji projekta (Park Škocjanske jame, Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica - izpostava Sežana ter drugimi partnerji in podporniki projekta, med katerimi je tudi Zavod za varstvo kulturne dediščine, OE Nova Gorica) raziskati možnosti trajnostnega oživljanja krajine na pragu Unescovega Parka Škocjanske jame z različnimi sonaravnimi in inovativnimi pristopi, širiti domačo in mednarodno turistično prepoznavnost tega butičnega prostora ob hkratnem osveščanju o nujnosti ohranjanja naravnih virov in varovanja okolja ter krepitvi socialne vzdržnosti.

Vljudno vas naprošam za finančno podporo »zelenemu« projektu regionalnega pomena, ki bo iskal praktične rešitve za oživljanje prostora na osi trikotnik Divača – Park Park Škocjanske jame – Dane pri Divači – Kačiče – Rodik) z možnostjo širitve prakse oživljanja tudi na druga območja Občine Divača in ostalih kraških občin.

Izhodišča

- **velika zaraščenost** nekdanj obdelane kraške krajine, ki izgublja prvobitno funkcijo in podobo
- odsotnost verodostojnih raziskav o **donosnosti zeliščarstva** (poudarek na kontrolirani vzgoji in predelavi kraških začimbnic) kot kmetijske panoge na Krasu
- šibko zavedanje lokalnega prebivalstva o **naravnih danostih domačega prostora** (izjemna biotska pestrost, ki Biosferno območje Kras uvršča v evropski vrh, **unikatnost kraške krajine** s suhimi kraškimi travniki, suhimi kraškimi zidovi, mejicami, ...) ter o nujnosti trajnostnega upravljanja s prostorom
- **premajhen izkoristek javnega transporta** (vlak, avtobus, najem koles, rent-a-car...) za dvig turističnega obiska
- nepoznavanje obravnavanega območja kot **mitske in zeliščne butične turistične destinacije** na nacionalni in mednarodni ravni

- **odsotnost enovitega turističnega produkta**, ki bi v sodelovanju s Parkom Škocjanske ter deležniki (občina, gostinski ponudniki, ponudniki prenočišč, ostali...) z obrobja Parka Škocjanske jame dvignil turistično privlačnost tega območja

Teme projekta, ki so predmet podpore:

AD1./ raziskovanje možnosti preprečevanja zaraščenosti kraške krajine z vzgojo kraških začimbnic s posebnim poudarkom na preučevanju kraškega šetraja – avtohtone kraške začimbnice

AD2./ spodbujane **raziskovalno zeliščnega pohodništva na pragu Parka Škocjanske jame**

AD3./ spodbujane trajnostne turistične mobilnosti na pragu Unescove svetovne dediščine z **javnim transportom** s poudarkom na sodelovanju s Slovenskimi železnicami

AD1

Kraški šetraj - perspektivna kraška začimbница?

V projektni aktivnosti bomo izhajali iz dejstva, da je bilo nabiranje in prodaja zelišč na Krasu še v 80. letih prejšnjega stoletja zelo aktivno in je predstavljalo dodaten vir zaslužka mnogih kmetijam. V pozno poletnem času je glavno trgovanje z zelišči predvsem na spodnjem Krasu predstavljal kraški šetraj. Po osamosvojitvi je ta dejavnost popolnoma zamrla. V okviru projekta bomo v sodelovanju s projektnim partnerjem KGZS – Zavod GO, Izpostava Sežana in drugimi partnerji in podporniki projekta eno od glavnih projektnih aktivnosti usmerili v raziskovanje in preučevanje kraškega šetraja, avtohtonega kraškega zelišča, katerega naravna rastišča se raztezajo tudi od Parka Škocjanske jame do JV roba Kačič. Z večplastnim preučevanjem bomo skušali ugotoviti, ali je **zasajevanje kraškega šetraja perspektivna kmetijska panoga** za revitalizacijo zaraščenih kraških travnišč, kar je na Krasu vključno z obrobjem Parka Škocjanske jame velik izziv. Z jemanjem vzorcev iz narave med Parkom Škocjanske jame in Kačičami ter na drugih lokacijah v občini Divača in ostalih kraških občinah (1x okolica Senožec oz. Dolenje vasi, 1x Občina Komen, 1 x Občina Hrpelje-Kozina, 1 Občina Sežana) in vzpostavitev vzorčnih nasadov na različnih lokacijah bomo izvajali testiranja, raziskovali kvaliteto izvornega in prenesenega materiala ter ugotavljali donosnost testnih polj in izvornih nasadov. Na podlagi pridobljenih rezultatov in tehnološkega elaborata bomo lahko ocenili, ali sta pridelava (sistem zasajevanja šetraja in predelava za uporabo kraškega šetraja v fitoterapiji, kulinariki, kozmetični industriji) lahko donosni in perspektivni kmetijski panogi za redno dejavnost oz. kot možen vir dodatnega zaslužka (npr. dopolnilna dejavnost na kmetiji, ipd.). Rezultati študije in analiz bodo objavljeni v predstavitveni publikaciji in javno dostopni. Hkrati bodo izsledki raziskav lahko predstavljali del začetne dokumentacije za geografskega zaščito kraškega šetraja.

AD2

Satureja Kras - raziskovalna zeliščna pot kraškega šetraja na pragu Unescove Parka Škocjanske jame

Z ureditvijo raziskovalne pohodne zeliščne poti med Parkom Škocjanske jame, Danami in Kačičami želimo dvigniti osveščenost lokalnega prebivalstva in obiskovalcev Parka o bogastvu kraške biodiverzitete (izjemna biotska pestrost) s kraškim šetrajem na čelu, spodbuditi raziskovalno pohodništvo po obrobju Parka Škocjanske jame ter okrepiti turistično prepoznavnost krajev ob Parku in spremljevalne ponudbe (gostinska ponudba, nastanitve, dediščina, zeliščarstvo, etnologija, ...). V okviru projekta bomo za raziskovalno zeliščno pot izdelali idejni načrt za vzpostavitev vzorčnih polj na naravnih rastiščih in predstavitvenih otokov med PŠJ in Kačičami, vzpostavili vzorčna polja na relaciji Park Škocjanske jame Dane pri Divači – Pared – Kačiče za jemanje testnega materiala, vzpostavili predstavitvene zeliščne otoke z zasaditvijo več vrst šetraja in predstavitvenimi tablami, izdelali celostno grafično podobo raziskovalne zeliščne poti, označili testna polja s tablicami in logotipi projekta, označili poti s sonaravnimi markacijami (samo na ključnih mestih), pripravili opis za svetovno znano aplikacijo Geocaching v slovenskem in angleškem jeziku, izdelali promocijske trganke z zemljevidom poti in vključitvijo ponudnikov ob poti, pripravili 3 recepture za jedi s kraškim šetrajem ter izvedli izobraževalne delavnice o kraškem šetrajem in raziskovalni poti za turistične vodnike, regionalne razvojne službe in zaposlene v Parku Škocjanske jame ter zainteresirano javnost.

AD3

Pilotni projekt Šembilja - Z mistično kraško »kočijo« na prag Unescovega Parka Škocjanske jame

Projektna aktivnost temelji na dejstvu, da je bil trikotnik Divača s spodmoljem Triglavca, Park Škocjanske jame z Mušjo jamo ter Ajdovščina nad Rodikom z rimsko naselbino v preteklosti izjemno dobro poznano območje obrednih mest, bogatega mitskega izročila in svetišč nadregionalnega pomena, od koder so romali ljudje (primer Mušje jame) iz različnih predelov Evrope (Panonije, stare Grčije, ...).

Pri idejnem načrtovanju integracije snovne in nesnovne dediščine našega območja v turistično ponudbo smo v sodelovanju z dr. Katjo Hrobat Virloget, raziskovalko in poznavalko arheološke in etnološke dediščine našega območja, prišli do skupnega imenovalca in krovnega povezovalca, ki bi lahko povezal področji trajnostne mobilnosti in raziskovalnega, trajnostno naravnega, turizma na pragu Parka Škocjanske jame na trikotniku Divača, PŠJ, Rodik). To je šembilja – ognjena kraška kočija, ki je nekdaj vozila po naših tleh, puščala v njih sledi in se je zgodba o njej ohranila vse do danes. Glede na to, da trendi v sodobnem turizmu narekujejo drugačnost, inovativnost, izvirnost, želimo v tem projektu nakazati smer, ki bi turistično prepoznavnost temeljila na avtentični, atraktivni in sonaravni zgodbi, ki vsebuje elemente trajnostno mobilnega (uporaba javnih prevozov, pohodništvo, kolesarjenje) in etnološko-raziskovalnega turizma (zelišča, biodiverzitet, krajinske posebnosti, arhitektura, dediščina...) ter se opira na našo izjemno bogato nesnovno dediščino (mitsko izročilo) območja.

Sodobna interpretacija šembilje kot mitskega vozila - ognjene kočije bi se izrazila z vključevanjem različnih javno dostopnih »sodobnih« prevoznih sredstev v turistični pakete za pritegovanje gostov iz Slovenije in tujine.

V projektu bomo v primeru finančne podpore pod okriljem Šembilje zasnovali in s testno skupino (predstavniki obeh občin, PŠJ, Slovenskih železnic, STO in drugih deležnikov) z vlakom preizkusili **enodnevni turistični paket** na relaciji Ljubljana- Divača-Rodik-Ljubljana: **S Šembiljo v slovensko mitsko in zeliščno središče** v trikotniku **Divača** (krasoslovna - naravoslovna pot, Triglavca) – **Park Škocjanske jame** (Mušja Jama, naravoslovna in arheološka zbirka), **Kačiče** (zeliščno-etnološka domačija) - **Rodik** (Mitski park Ajdovščina).

Vsebina v nadaljevanju ni predmet tega projekta, vendar ponuja izhodišča za celosten pristop turističnega razvoja območja:

Pilotni projekt Šembilja s testno izvedbo enodnevnega izleta bi bil podlaga za pripravo krovnega in enovitega turističnega produkta destinacije na pragu Unescove svetovne dediščine s pripravo različnih paketov (enodnevni, dvodnevni, večdnevni, ...), ki bi pod okriljem celostne in enovite podobe Šembilje povezal ponudbo v Občini Divača, sosednjih občinah in vključil tudi druge turistične destinacije.

V drugi fazi projekta bi izdelali celostno grafično podobo (enoten sistem označevanja, enotne vozovnice, promocijski materiali, spletni portal, grafično podobo prevoznih sredstev - koles, avtobusa, vlaka, avtomobila), nadgradili mobilnost destinacije z nakupom transportnih sredstev (turistični vlakec, kolesa) in jih navezali na obstoječ javni transport, načrtali promocijske akcije doma in v tujini v sodelovanju Slovenskimi železnicami, krovno turistično organizacijo in ostalimi deležniki (agencije, prevozniki, ...)

Predlagano sofinanciranje 3. projektne aktivnosti s strani Občine Divača:

8.500,00 EUR – 10.000,00 EUR

Predviden termin izvajanja projektne aktivnosti: januar 2018 – januar 2019

(proračun za leto 2018)

Pomembno: finančni vložek se občini v primeru odobritve projekta povrne in sicer do 85% neto vrednosti vloženih sredstev

Prednost projektne partnerstva: za izvedbo aktivnosti bo poskrbel predlagatelj projekta

Vljudno vas naprošam za podporo projekta. Zaradi zapiranja finančne konstrukcije bomo odločitev o podpori in partnerstvu potrebovali do 24. 3. 2017.

S spoštovanjem,

Andrejka Cerkvnik, predlagatelj projekta